

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ
РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД

Милоша Обилића 39 Бањалука, Тел/факс 051/430-110, 430-100; e-mail: pedagoski.zavod@rpz-rs.org

Школска 2018/2019. година

Збирка задатака објективног типа из српског језика за ученике петог разреда основне школе

Бања Лука, април 2019.

Поштовани наставници!

Републички педагошки завод Републике Српске врши спољашњу провјеру постигнућа ученика из српског језика у петом разреду с циљем утврђивања остварености исхода учења дефинисаних Наставним планом и програмом за Српски језик.

Циљ спољашње провјере није само вредновање рада појединих школа, наставника или ученика, него цјеловито сагледавање квалитета наставе српског језика изражено кроз постигнуће ученика.

Збирка задатака објективног типа из српског језика је намијењена обнављању знања и вјежбању, а истовремено омогућава ученицима да се упознају са различитим типовима задатака и захтјевима у њима, те развијају вјештину рјешавања задатака.

Добијени подаци о нивоу постигнућа ученика, могу бити подстицај да реалније сагледате сопствену наставну праксу и унаприједите је, а ученицима да постижу боље резултате.

Задаци у Збирци произилазе из наставног програма за српски језик и исхода учења садржаних у програмима овог предмета (свих разреда у разредној настави) који се могу провјеравати низом задатака објективног типа.

Задацима објективног типа из српског језика су обухваћене наставне области:

- 1. Језик**
- 2. Књижевност**
- 3. Језичка култура (култура изражавања, правопис и ортоепија)**

У Збирци су задаци вишеструког избора, алтернативног избора (типа тачно-нетачно, да-не), допуњавања, повезивања и кратких одговора.

У низу задатака објективног типа којима ће се вршити спољашња провјера постигнућа ученика из српског језика налазиће се ови или веома слични задаци.

Желимо вам успјех у раду!

Инспектори-просвјетни савјетници за разредну наставу

1. Заокружи слово испред тачног одговора.

- a) Мој матерњи језик је српски језик и он има 29 гласова.
- б) Мој матерњи језик је српски језик и он има 30 гласова.
- в) Мој матерњи језик је српски језик и он има 31 глас.

2. Испод редног броја напиши слово азбуке које одговара том редном броју. На линији испод табеле напиши добијену ријеч.

19.	20.	10.	11.	1.	22.	7.	14.

То је ријеч _____.

3. Заокружи слово испред тачног одговора.

- a) У српском језику све гласове дијелимо на сугласнике и самогласнике.
- б) У српском језику све гласове дијелимо на кратке и дуге самогласнике.
- в) У српском језику све гласове дијелимо на кратке и дуге сугласнике.

4. У датој ријечи осјенчи квадратић у којем се налази самогласник.

К	Љ	У	Ч
---	---	---	---

5. У датој ријечи осјенчи квадратић у којем се налази сугласник.

А	Н	А
---	---	---

6. Из ријечи ЕЛЕКТРИЧАР издвој самогласнике.

7. Из ријечи ЛОКОМОТИВА издвој сугласнике.

8. Допуни ријечи гласом (словом) који ће им промијенити значење.

На примјер: нос, ноћ, нов, ној, нож.

__оса, __оса, __оса, __оса, __оса.

9. Промијени значење следеће ријечи тако што ћеш промијенити само један глас (слово) у средини ријечи.

Р У Д А _____

10. Промијени значење слједеће ријечи тако што ћеш промијенити само један глас (слово) на крају ријечи.

З Л А Т А Н _____

11. Препиши писаним словима латинице слједеће реченице:

„Ја често кажем: причала ми мати. Иначе, не знам како бих другачије и могао да почнем причу. Ја, у ствари, препричавам све оно што сам давно, давно, кад сам био дете, чуо од своје мајке.“

12. Заокружи слово испред низа тачно написаних ријечи.

- а) Миличин, сладка, изтјерати
- б) Милицин, слатка, истјерати
- в) Миличин, слатка, истјерати

13. Акцент или нагласак је појачано гласовно истицање једног слога у ријечи. У слједећим ријечима наглашен је:

- а) први слог
- б) задњи слог

пти-ца

ку-ћа

шко-ла

се-ло

14. Спој ријеч са бројем слогова који она има.

племе

три слога

завезати

два слога

нос

четири слога

дјевојка

један слог

15. Заокружи слово испред изреке у којој има осам слогова.

- а) На врх ми је језика.
- б) Спала књига на два слова.
- в) Кити се туђим перјем.

16. Правилно распореди слокове тако да добијеш ријеч.

мо-ти-ко-ло-ва _____

ли-та-ше-ште _____

ште-гра-и-ли _____

17. **Напиши слова која се у латиници пишу комбинацијом два знака – слова.**

_____, _____, _____.

18. **Правилно поредај ријечи тако да добијеш реченицу.**

да млијeko се сам кува ставила

19. **Распореди ријечи на уобичајен начин.**

Приче Босоноги причао је необичне.

20. **Препознај какве су реченице по значењу. Повежи линијом одговарајуће парове.**

Митар и Ана свирају виолину.	заповједна реченица
Уроше, не шарај по клупи!	упитна реченица
Када ћемо ићи у биоскоп?	узвична реченица
Баш је лијепа ова ружа!	обавјештајна реченица.

21. **Напиши слједећу реченицу у одричном облику.**

Марко слуша радио. _____

22. **Прочитај реченицу и заокружи слово испред тачног одговора.**

Школски другови Јован, Алекса и Милош играју баскет на улици.

- а) Ова реченица је по значењу упитна, по облику потврдна, по саставу проста.
- б) Ова реченица је по значењу изјавна, по облику потврдна, по саставу сложена.
- в) Ова реченица је по значењу изјавна, по саставу проста проширена, по облику потврдна.

23. **Повежи дате реченице са одговарајућим знаковима интерпункције.**

Посјетићу ујака и ујну за вријеме распуста	?
Шта си ноћас сањао	.
Горане, спорије вози бицикл	!
Звонило је	!

24. **Слједећу реченицу напиши као изјавну у одричном облику.**

Да ли је Мајина тетка сашила нову сукњу?

25. Препознај какве су реченице по саставу. Повежи линијом одговарајуће парове.

Павле је помиловао напуштеног пса.	*	* проста реченица
Ријека је чиста.	*	* сложена реченица
Стриц Ранко орезује воћке и тихо пјевуши.	*	* просто проширена реченица

26. Пажљиво прочитај сљедећу реченицу. Прецртај ријечи којима је проста реченица проширена.

Ждријебе се радосно игра на ливади.

27. Пажљиво прочитај сљедећу реченицу. Прецртај ријечи којима је проста реченица проширена.

Птице весело пјевају са грана.

28. Прочитај реченицу и подвуци субјекат, а заокружи предикат.

Јелена игра тенис у парку.

29. Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) Субјекат је ријеч која увијек стоји на почетку реченице.
- б) Субјекат је помоћна ријеч у реченици.
- в) Субјекат је ријеч која означава вршиоца радње у реченици.

30. Одреди шта означавају подвучене ријечи у датим реченицама. Заокружи слово испред тачног одговора.

Милан пјева.

Милана трчи у сали.

Санке јуре.

Тања и Вишња ручају.

Они играју фудбал.

Подвучене ријечи означавају:

- а) предикате
- б) субјекте
- в) објекте
- г) атрибуте

31. Подвуци предикат у сљедећој реченици.

Дјечак је стигао на обалу ријеке Саве.

32. Шта одређују подвучене ријечи у сљедећој реченици?

Мачка се одмара, а пас Жућо трчи без предаха.

Подвучене ријечи су:

- а) предикати
- б) субјекти
- в) објекти
- г) атрибути

33. Повежи линијама глагол и нацртан објекат.

ВОЗИ

БЕРЕ

ПРАВИ

34. Одреди службу подвучених ријечи у реченици.

Дува јак вјетар. Зелена трава се повија. Вјетар повија младо дрво.

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) предикат б) субјекат в) атрибут г) објекат

35. Уз тачну тврдњу заокружи ДА, а уз нетачну тврдњу заокружи НЕ.

Објекат је додатак предикату. ДА НЕ

Главни дијелови реченице су субјекат и објекат. ДА НЕ

Предикат је увијек глагол. ДА НЕ

36. Из сљедеће реченице издвој групе ријечи које одређују мјесто и вријеме вршења радње.

У суботу смо се, послје ручка, састали у нашој башти и сјели на траву.

Мјесто вршења радње: _____

Вријеме вршења радње:

37. Прочитај сљедећу реченицу, а затим повежи парове према томе коју службу ријеч има у тој реченици.

Упорни Милош је данас једва ухватио пиле у дворишту.

Субјекат	у дворишту
Предикат	Милош
Мјесто вршења радње	Данас
Вријеме вршења радње	Упорни
Начин вршења радње	је ухватио
Атрибут	Пиле
Објекат	Једва

38. Прочитај реченице и допуни тврдњу.

Уплашена дјеца су брзо потрчала у учионицу.
Моја сестра Сања је освојила прво мјесто на турниру.
Данас долази Јованина сестра у посјету.

Подвучене ријечи чине _____ скуп.

39. Подвучи глаголске додатке у реченицама па их повежи са одговарајућим прилошким одредбама.

Умјетник слика свако јутро.	прилошка одредба за мјесто
Умјетник слика с љубављу.	прилошка одредба за вријеме
Умјетник слика у шуми.	прилошка одредба за начин

40. Пажљиво прочитај реченицу, а затим заокружи слово испред тачног одговора.

Наш велики стрипољубац Игор брзо чита стрипове.

У овој реченици атрибути су:

- а) наш, брзо, стрипове
- б) велики, стрипољубац, Игор
- в) наш, велики, стрипољубац
- г) велики, стрипољубац, брзо

41. У сљедећем тексту подвучи узвичну реченицу:

Када је сутрадан воз избио на планински превој, машиновођа извади из торбе дурбин и поче осматрати планинску кућу. Као и увијек, дјечак је стајао на прозору и махао. Кроз дурбин је изгледао сасвим близу, такорећи на дохват руке. И тада машиновођа откри оно што је и слутио: дјечак је био слијеп! Очи су му биле заклоњене наочарима.

42. У наведеној реченици подвуци властите именице.

Јован Јовановић Змај је рођен у Новом Саду.

43. Одреди којој врсти припадају подвучене именице у реченици.

Слушали смо пријатну музику и пјевали омиљене пјесме.

Бака нас је послужила колачима.

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) властите именице
- б) збирне именице
- в) заједничке именице
- г) градивне именице

44. Заокружи слово испред реченице у којој су све именице градивне.

- а) Јованов стриц зида кућу.
- б) Потребно му је још цемента, воде и пијеска.
- в) Мој тата помаже у истоварању.

45. Од датих заједничких именица направи збирне именице.

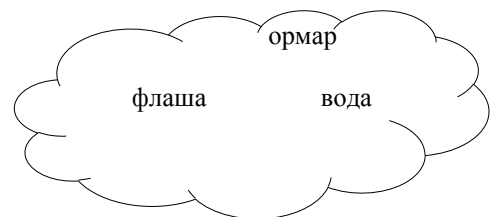
цвјетови _____
пилићи _____
дрво _____

46. Прецртај ријеч која не припада низу ријечи.

прасад пруже перје камење цвјетови грожђе

47. Препиши на линију једну именицу из скупа, која припада истој врсти именица као именице у низу.

шећер уље мед _____

48. Заокружи слово испред реченице у којој је употријебљена именица у множини.

- а) Моја другарица Сара у недјељу слави рођендан.
- б) Петар пише састав о прољећу.
- в) Гледаоци су нестрпљиво ишчекивали филм.

49. Поред тачне тврдње у квадратић стави Т, а поред нетачне Н.

АВИОНИ – мушки род, једнина
КЊИГА – женски род, једнина
ЛУТКЕ – женски род, множина
ДРВЕЋЕ – средњи род, једнина

50. У датом низу ријечи заокружи заједничке именице.

з л а т о б а л е р и н а М а р и н а и ћ и б и с е р н а

51. У датом низу ријечи заокружи градивне именице.

н е б о ш е ћ е р т р ч а т и М и л а Б и ј е љ и н а н о с

52. У датом низу ријечи заокружи збирне именице.

к е с т е н о в и г р а н а п и л и ћ и к а м е њ е п е р о ж б у н

53. У датом низу ријечи пронађи и прецртај ријеч која је уљез.

б а к а р з л а т н а с р е б р о ж е љ е з о о л о в о у г а љ

54. Сљедеће именице разврстај у одговарајуће колоне.

овца, вуна, Мањача, јагњад

Властите	заједничке	градивне	Збирне

55. У датој реченици пронађи збирне и заједничке именице.

Бакини пилићи и прасад су моје омиљене домаће животиње.

Збирне именице: _____ Заједничке именице: _____

56. Одреди којој врсти придјева припада подвучени придјев у реченици.

У његовим тужним очима огледао се сав његов живот.

Заокружи слово испред тачног одговора

- а) описни придјев
- б) присвојни придјев
- в) градивни придјев

57. Од датих именица направи градивне придјеве.

сребро _____ кожа _____ стакло _____

58. Од датих именица направи описне придјеве.

љепота _____ срећа _____ правда _____

59. Од датих именица направи присвојне придјеве.

тетка _____ Зоран _____ Добој _____

60. Од датих именица направи глаголе.

трчање _____ клизальке _____ чуђење _____

61. Заокружи слово испред тачног одговора.

Замјенице су:

- а) врста реченица
- б) врста ријечи
- в) врста именица

62. Заокружи слово испред тачног одговора.

Придјеви су врста ријечи која означава:

- а) радњу, стање, збивање
- б) особине, припадност и грађу
- в) имена људи и насеља

63. Прочитај реченицу:

Он има нову лопту.

Подвучена ријеч је:

- а) придјев
- б) глагол
- в) именица
- г) замјеница

64. На линијама напиши одговарајуће замјенице.

_____ смо играли кошарку, _____ су прескакале дугу вијачу.

65. У датом тексту заокружи личне замјенице за множину.

Гдје је она? Ми се увијек налазимо испред школе прије тренинга.
Да ли ћете ви доћи на вријеме?

66. У датој реченици заокружи личну замјеницу за друго лице једнине.

Ја сам написао нову причу, а ти?

67. Прочитај загонетку и подвучи личне замјенице.

Ти сједиш и она сједи, ти стојиш и она стоји и никако тебе се не боји,
већ те у стопу прати.

68. У датим реченицама подвучи личне замјенице и одреди им лице и број.

Она и ја учимо, а оне се играју луткама.
Ви ћете играти кошарку, а они фудбал.

замјеница	лице	Број

69. Препиши следеће реченице тако да умјесто властите именице употребиш одговарајућу личну замјеницу.

Лука је направио брод од дрвета. Ивана је направила кућицу од картона.

70. Употријеби одговарајући облик личне замјенице.

Дођи сутра код _____ . Код _____ је моја књига. Донеси је.
(ја) (ти)

71. Сљедеће реченице допуни одговарајућим облицима личне замјенице ТИ.

_____ си мој најбољи пријатељ. Са _____ се најљепше игра.
Од _____ сам научио како бити добар пријатељ.

72. Пажљиво прочитај текст затим га препиши на линијама у другом лицу једнине женског рода.

Они су први пут гледали документарни филм о Старим Словенима. Били су очарани начином њиховог живота. Сутрадан су свима причали занимљивости о животу Старих Словена.

73. У тексту подвучи све облике замјенице ВИ која је употријебљена из поштовања.

ДРАГА УЧИТЕЉИЦЕ, ВАШИ ЂАЦИ ВАС ПОЗИВАЈУ ДА ДОЂЕТЕ НА ПРОСЛАВУ МАТУРЕ. РАДО СЕ СЈЕЋАМО ЛИЈЕПИХ ДАНА ПРОВЕДЕНИХ СА ВАМА. НАМА СТЕ ВИ МНОГО ПОМОГЛИ. ЗАТО ЖЕЛИМО ДА УВИЈЕК БУДЕТЕ УЗ НАС.

74. Подвучи реченице у којима су употријебљене личне замјенице као субјекат.

Јована је отишла на тренинг. Она сутра учествује на турниру у шаху. Стефан је најбољи шахиста у одјељењу. Ја најбоље пјевам, а Мирко и Жарко већ пет година свирају гитару.

75. У сљедећој реченици подвучи личну замјеницу!

Ти ми боље знаш какав је вук, а?

82. Од сљедећих именица направи описне придјеве женског рода.

висина _____ храброст _____ снага _____

83. У сљедећим скуповима ријечи од истакнуте именице направи присвојне придјеве.

врх планине _____ врх _____ дани зиме _____ дани
лист храста _____ лист _____ вода са извора _____ вода _____

84. Сљедеће реченице допуни одговарајућим присвојним придјевима изведених од властитих именица.

Фудбалску утакмицу на _____ стадиону гледало је преко пет хиљада
(Добој)
гледалаца. Тамо смо срели _____ тату и _____ стрица.
(Марко) (Вера)

85. Наведене именица претвори у градивне придјеве женског рода.

злато _____ гума _____ свила _____

86. У датој реченици подвучи придјеве и одреди којој врсти припадају.

Сребрна наруквица краси малу Даничину руку.

ПРИДЈЕВ	ВРСТА ПРИДЈЕВА

87. Попуни табелу тако да на основу дате именице и придјева одредиш род и број придјева.

придјев/именица	род	број
плава хаљина		
керамичке плочице		
дрвени мостови		

88. Линијом спој скупове ријечи са одговарајућим градивним придјевима.

столица од дрвета	свилена
ваза од кристала	пластична
марама од свиле	дрвена
кутија од пластике	кристална

89. У којој је реченици глагол употријебљен у садашњем времену?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) Сутра ћу ићи у биоскоп.
- б) Марко ће шетати градом.
- в) Отац узима једну гранчицу јабуковог цвијета.
- г) Јован ће путовати авионом.

90. У сљедећој реченици подвуци прилошку одредбу за мјесто.

Јутрос су двије дјевојчице узбуђено кренуле у школу.

91. Заокружи слово испред ријечи која има исто значење као подвучена ријеч.

Били смо боси, полуголи, раздрљени, али смо удисали најчистије честице развигора, и тршава коса нам је мирисала на изникле траве, и буљаве очи су нам биле пуне жеравица.

- а) најежена
- б) разбарушена
- в) ћелава
- г) скромна

92. Којој врсти ријечи припада подвучена ријеч у доњој реченици.

Мирјана је нацртала три цртежа.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Подвучена ријеч означава:

- а) именицу
- б) број
- в) придјев
- г) глагол

93. У сљедећој реченици напиши бројеве ријечима.

Бака Стана има _____ година, а дјед Мирко је _____ године старији. (68) (3)

94. Напиши ријечима дати број. Пази на правопис.

16 _____
605 _____
201 _____
550 _____

95. Заокружи редне бројеве.

један трећи троје први осам једанаести осми

96. Заокружи слово испред тачно написаног броја 516:

- а) петсто шеснаест
- б) петсто шеснаест
- в) петстотина шеснаест
- г) петста шеснаест

97. Попуни табелу тако што ћеш разврстати сљедеће бројеве.

први, пет, десеторо, седамнаести, осамдесет два, петоро.

Основни бројеви	Редни бројеви	Збирни бројеви

98. Ријечима запиши бројеве тако да правилно допуниш реченицу.

Јован Јовановић је пошао у _____ разред, а већ _____ године је у младим извиђачима.
(5.) (2)

99. Заокружи слово испред тачно написаних реченица.

- а) Маја је на крају 1 полугодишта имала одличан успјех.
- б) У 6. мјесецу ће прославити 10 рођендан.
- в) Позваће своје другаре из 5. разреда на прославу рођендана.

100. Заокружи неправилно написане бројеве.

једанаест шеснест милијон девесто дваест

101. Од датих редних бројева направи збирне бројеве.

четврти _____ шести _____ други _____

102. Уз тачну тврдњу заокружи ДА, а уз нетачну НЕ.

Глаголи су промјенљива врста ријечи.	ДА	НЕ
Глаголи имају једнину, али немају множину.	ДА	НЕ
Глаголи се мијењају по лицима.	ДА	НЕ

103. Заокружи тачан одговор.

Ријечи које означавају радњу, стање и збивање су:

- а) именице
- б) замјенице
- в) бројеви
- г) глаголи

104. Од датих именица направи глаголе.

читање _____ летење _____ писање _____

105. Правилно повежи парове.

свитати	Стање
вући	Збивање
спавати	Радња

106. Подвуди ријеч која означава радњу у садашњем времену.

Стефан тренира карате, а раније је тренирао фудбал.

107. Заокружи слово испред реченице која је написана у будућем времену.

- а) Татјана одлично свира клавир.
- б) Татјана је одлично свирала клавир.
- в) Татјана ће одлично свирати клавир.

108. Дату реченицу напиши у прошлом времену.

Учитељица ће нас водити у Музеј савремене умјетности.

109. Попуни табелу.

глагол	глаголско вријеме	лице и број глагола
цртали су		
сањало је		
сједим		
читају		
пјеваћемо		
писаће		

110. У сљедећем низу прецртај знакове који не служе за записивање управног говора.

„ “ ? / * ! ,

111. Повежи реченице у управном говору са особама које изговарају те реченице (учитељица, Мјесец, Босоноги).

„Ево ме, дошао сам. Сад можеш спокојно да читаш“,
„Не вриједи дјецо да идете на море. Запалио сам га“,
„Дјецо, ко зна какве је боје вук?“

упита учитељица.
рече Мјесец.
рече Босоноги.

112. Заокружи слово испред реченице у којој је подвучен управни говор.

- а) „Била сам на кошаркашкој утакмици“, одговорила је Милијана.
- б) Милијана је одговорила: „Била сам на кошаркашкој утакмици“.

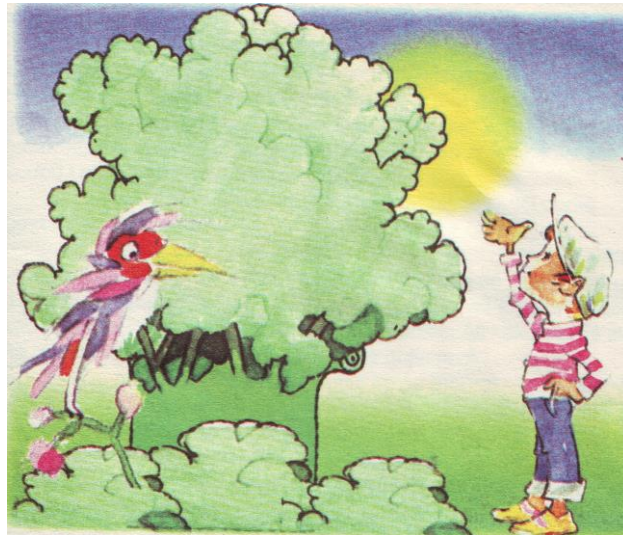
113. Испред реченица које су у управном говору напиши УГ, а испред реченица које су у неуправном говору напиши НГ.

☐	„Јесте ли сами направили лутке?“ упита Маринко.
☐	Стално је понављала да је прочитала нову књигу.
☐	Лана је рекла: „Прочитала сам нову књигу“.
☐	Рекли су да су сами направили лутке.

114. У кружић, поред сваког текста, упиши одговарајући број који означава књижевну врсту. Једна књижевна врста је сувишна.

1. народна пјесма 2. брзалица 3. басна 4. пословица 5. загонетка

- У срећу се узда луд, а паметан у свој труд.
- Шта се сија крај горе зелене?
Да л' је сунце, да л' је мјесечина?
Нит је сунце, нит је мјесечина,
Већ два златна рога од јелена.
- Нити шушну,
нити бушну,
А у кућу дође.
- Дрвосјеча је цијепао храст клиновима које је од његовог дрвета направио.
Храст рече: „Не срдим се толико на сјекиру која ме цијепа, колико на клинове који су од мене постали“.

115. Пажљиво прочитај текст и подвуци само пишчеве ријечи.

АЛЕКСА: (*чита*) Прољеће је најљепше годишње доба. Тада све цвјета и људи су радосни... (*Улази његова сестра Марија.*)
МАРИЈА: Је л' ти то причаш сам са собом?
АЛЕКСА: Не, него читам свој домаћи задатак.

116. Прочитај одломке из двије народне пјесме.

„Од свију је и већа и љепша,
љепотом је коло зачинила,
а висином коло надвисила...“

Која је заједничка тема наведених одломака?

„... очи су јој два драга камена,
обрвице с мора пијавице,
сред образа румена ружица ...“

117. У квадратих поред сваког текста упиши одговарајући број који означава књижевну врсту. Једна књижевна врста је сувишна.

1. бајка 2. басна 3. пословица 4. пјесма 5. загонетка

- Дуги кљун дуге ноге, храну тражи поред воде.
- Ко рано рани, двије среће граби.
- Срела се на брвну два јарца. Склони се! – викну један.
- Царев син узме буздован и удари змаја у главу.

118. Пажљиво прочитај текст, а затим одговори на питања. Повежи линијом одломке из пјесме са одговарајућим појмовима. Један појам је сувишан.

а) „... Мајка Марку стаде бесједити:
„О мој синко, Краљевићу Марко,
остави се, синко, четовања,
јер зло добра донијети неће ...“

1. молба

2. заповијест

б) „... Марко оде Новаку ковачу:
„Куј ми сабљу, Новаче ковачу,
какву ниси прије саковао!“

3. савјет

119. Шта је басна? (заокружи слово испред тачног одговора)

а) Кратка прича са сретним завршетком.

б) Кратка прича у којој биљке и животиње имају људске особине.

120. У баснама животиње имају особине људи. Повежи линијама име животиње са особином:

мрав

лукав

зец

вјеран

лисица

плашљив

пас

вриједан

121. Сљедећи текст напиши у облику дијалога.

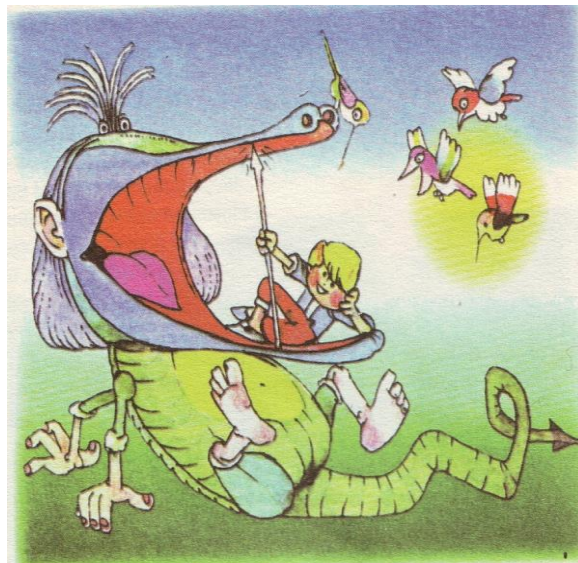
Ишавши он задуго, дође у један царски двор па уђе у башчу, кад тамо – царска кћи сједи под једним дрветом и плаче.

Он јој назове „помоз бог“ и запита је зашто плаче, а она му одговори да је то дрво, под којим сјеђаше, родило три зелене јабуке, да јој је отац заповједио да чува, али дође ала испод земље те за три јутра однесе све три јабуке једну по једну, те сад не смије оцу да каже, а отац сазвао сутра силне госте да му покаже шта му је бог дао. Он јој каже да ућути, он ће јој све три јабуке од але донијети, само да му да двије своје слуге да иду с њим.

Биберче: _____

Царска кћи:

Биберче: _____

122. Пажљиво прочитај пјесму, па одреди мотив:

Цвете лепши од руже и булке,
Цветале ти трпезе и љуљке!

Песма ти се до неба орила.
Свака чесма љубав жуборила!

Игле везле, а вретена прела.
Комбајн жео, воденица млела.

Хлебови ти нарасли ко брда.
Река млека поплавила крда.

Песници ти цветне венце вили
а војници – воће калемили!

Заокружи слово испред тачног одговора

- а) булка
- б) љуљка
- в) завичај
- г) комбајн

123. Пажљиво прочитај стихове.

Пшенице боје старог злата,
Пшеница бујних кикица
Као у најљепших дјевојчица.

Са чиме пјесник пореди пшенични клас?

124. Пажљиво прочитај дати текст и одговори на питање: Какве су ласте у овом тексту? (Заокружи слово испред тачних одговора)

Ласте су птице селице. Оне веома брзо и вјешто саграде гнијезда малим кљуном. Хране се инсектима које веома често ловe у лету. Ласте своје птиће хране у гнијезду све док их не науче да лете.

- а) Ласте су добри летачи.
- б) Ластини птићи се сами хране инсектима.
- в) Ласте се селе у топлије крајеве.
- г) Ласте веома вјешто и брзо својим кљуном граде гнијезда.
- д) Ласте храну налазе у дрвећу.

125. Којој наведеној пјесми која од порука припада? Повежи линијом.

Стара школа

Ваш сам слуга – Шапће лисац лаву
и понизно пред њим спушта главу,
а кад зеца сретне крај бразде,
виче: „Скидај шешир – испред газде!“

**Ружно је удварати се моћницима, а надмен
бити према слабијим.**

Зечја логика

„Имам оклоп“ – корњача се хвали.
„А ја бодље!“ – јеж ће на то мали.
Зец ће храбри: „У мом селу држе
да је боље кад су ноге – брже...“

Хвалисавост нас може учинити смијешним.

Магарећа посла

Магарац се упутио власти.
Тужи зеца због увреде части:
– Славни суде, зец ми углед руши
тврдећ' свуд да имам – дуге уши.

**Не треба ником указивати на мане које и
сами имамо.**

**126. Прочитај и на тексту назначи паузе (малу паузу једном усправном цртом, дужу –
двјема и најдужу с три црте).**

Текст:

У зимско доба дође цврчак мравима и замоли их да му позајме које зрно жита да не умре од глади. Мрави га упитају: „А шта си љетос радио?“ „Свирао сам“, одговори им цврчак. „Е кад си љетос свирао, а ти сад играј да те глад прође. Хајде, бјежи са наших врата!“

**127. Прочитај сљедећи текст. То је почетак приче на основу кога ћеш замислити даљи
ток догађаја:**

Тог јутра сам се нашао у шуми. Све је било у бијелом. Цијеле ноћи је падао снијег. Престао је тек пред зору. Био је дубок. Пртине није било. Тешко сам се кретао кроз дубоки снијег.

Нешто се мицало испод грма. С муком сам се пробијао према грму. Кад сам се приближио, имао сам шта да видим: на снијегу је лежала млада срна. Све четири су јој ноге биле дубоко у снијегу. Због дубоког снијега није могла да иде...

ЗАДАТАК:

Настави причу тако што ћеш написати:

- Шта се даље догађало?
- Ко је помогао срни?
- Како се прича завршила?

Причи одреди наслов:

128. Пажљиво прочитај пјесму. Затим покушај да одговориш на питања у вези са пјесмом:

Возимо се. Покрај пута разасута села леже. Ко потоци после буре коњи јуре, лете, беже. Врх потока и шипрага топла, блага вечер пада. Возимо се. Сања цвеће, мирис слеће са ливада. Гле, сеоске куће беле као стреле тек пролете. Поред пута стабла вита, шибља жита лете, лете.	Гле, почињу и светлаци, лета знаци да се пале. И из магле трепте сиве, као живе, звезде мале. По бескрајном нежном, меком и далеком небу пловим. Насмејани месец блуди што на људи личи главу. Возимо се. Покрај пута разасута села леже... Ко потоци после буре коњи јуре, лете, беже.
--	--

Размисли који би од понуђених наслова најбоље одговарао пјесми. Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) Коњи лете
- б) Сања цвијеће
- в) Вожња
- г) Мјесец блуди

129. Шта је тема ове пјесме?

130. Заокружи слово испред тачних одговора.

Основно осјећање у овој пјесми може се означити као:

- а) нерасположење због дуге и напорне вожње,
- б) одушевљење љепотом природе, гледане из кочије коју вуку брзи коњи,
- в) љутња и умор,
- г) радост и задовољство угодном вожњом кроз села у топло љетње предвечерје.

131. У пјесми је много глагола. Испиши их и разврстај у двије групе.

Глаголи који означавају кретање	Глаголи који означавају мировање

132. У сваком пару подвуци по једну ријеч у којој је правилно употријебљено ИЈЕ и ЈЕ у писању.

дијете - дјете

оцјена - оцијена

побједа - побиједа

133. Прочитај причу „Корњача и зец” па одговори:

Корњача и зец су се такмичили у брзини. Тако утврде они рок и мјесто, те крену на пут. Знајући да је рођени тркач, зец се није толико бринуо за трку, него леже крај пута и задријема. А корњача, знајући своју спорост, трчала је без предаха. Тако она претигне зеца, који је спавао и добије побједничку награду.

а) Којој књижевној врсти припада овај текст?

б) Напиши особине корњаче у овој причи.

в) Напиши поруку (поуку) ове приче.

134. Прочитај текст па подвуци три пословице у тексту.

СОВА МУДРОЛИЈА

Сваке вечери, чим се смрачи, у Маринкову собу долети сова Мудролија и почне да изговара мудре ријечи. - Ко ради, не боји се глади! Маринко само ћути и чита. Онда сова настави: - Књига је човјеку најбољи друг! А онда се Маринко окрену сови: - А знаш ли ти Мудролијо, да без муке нема науке?

135. Прочитај текст СТАРО ЛИЈИНО ЛУКАВСТВО

Зимус је група ловаца опколила једну лисицу у шумарку. Били су сигурни да им неће умаћи. Један ловац умало да нагази на њу. А она лежи опружена. Мртва. Још топла. Ловци се окупише око ње. Пси је оњушише. Залајаше неколико пута и оставише је. Један ловац се спремао да јој одере крзно. Изненада скочи лија и зачас нестале у густишу. Ловци нису стигли да испале ни један метак. Народ каже: не вјеруј ни мртвој лисици.

а) Наведи ликове у овој причи.

б) Гдје се десила радња у овој приче?

136. Прочитај одломке из три књижевна дјела. Поред сваког одломка напиши назив књижевне врсте (прича, пјесма, драмски текст) којој дати текст припада.

АЛЕКСА: (*чита*) Прољеће је најљепше годишње доба. Тада све цвјета и људи су радосни... (*Улази његова сестра Марија.*)

МАРИЈА: Је л' ти то причаш сам са собом?

АЛЕКСА: Не, него читам свој домаћи задатак. _____

„Ево шта се десило једног пролећног дана. Пење се чика Фјодор уз степенице и једе сендвич. Кад, гле – на прозору седи мачак. Велики, огроман пругасти мачак. Мачак рече чика Фјодору:

-Ти, чика Фјодоре, не једеш сендвич како треба...“ _____

„Немајући ништа
Посебно на уму,
Ево само пешке
Корачам по друму.“ _____

**137. Повежи линијом ријечи сличног значења, као што је започето.
(једна ријеч остаје неповезана)**

храбрити	марљив
срећан	казивати
вриједан	соколити
журити	радостан
говорити	

138. Подвуци дио текста који представља опис.

И они кренуше весело у планину. Небо је било загасито плаво, а напред неба блистало је сунце и обасјавало зелене планинске обронке. Хајди је скакутала тамо-амо и клицала од радости.

139. Пажљиво прочитај дати текст па одреди главни мотив.

Играла се нека дјевојчица на морској обали, па изгуби златни прстен, који јој је од мајке остао. То се десило у тренутку када је требало да захвати воде у шаке: несташни обалски талас јој је скинуо прстен са руке и однио га у морске дубине. Сирота дјевојчица није знала шта да ради па кроз плач стаде молити талас да јој га врати, али је он већ био отишао са обале у неповрат.

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) море б) прстен в) мајка г) талас

140. Заокружи слово испред ријечи која има слично значење као подвучена ријеч.

Прво треба да одабереш згодну грану да се гнијездо не сруши кад дуне вјетар.

- а) лијепу
б) погодну
в) дебљу
г) повећу

141. По чему знаш да је неки текст пјесма (заокружи слово испред тачног одговора).

- а) по поступцима главног лика
б) по мноштву лијепо изабраних ријечи
в) по строфама и стиховима

142. Заокружи слово испред тачног одговора.

Строфу чине више међусобно повезаних стихова.

- а) да
б) не

143. Заокружи слово испред тачног одговора. Како је представљено дрво у следећим стиховима?

„На граници света дрво спава,
Трчало за сунцем преко трава.
Где је сунце престало и пало
- ту је дрво стало и заспало.
Заспало црно, заспало ... “

- а) Дрво се пореди са сунцем
б) Дрво има особине човјека
в) Дрво се описује као велико и жуто
г) Дрво је олистало у ноћи

144. Која од датих реченица највише одговара писменом задатку у коме је тема „Опис шуме у прољеће“. Заокружи слово испред реченице која одговара теми (наслову).

- а) Шума је станиште самониклог дрвећа, жбуња, зељастих биљака и животиња.
б) Обасјана сунчевим зрацима, зелена шума је дријемала у тишини поподнева.
в) Знам један пропланак у шуми гдје можемо да поставимо шатор и да логорујемо.

145. Пажљиво прочитај пјесму.

СТАРА БАКА

Године су многе,
А леђа нејака,
Године су тешке-
Згурила се бака

Па се онда сместе
Испод брсне зове,
Па потеку приче
Све нове и нове.

Али ипак воли
И пјесму и шалу,
Увек има причу
За дечицу малу.

Замирише зова
Од сунчева зрака -
Уживају деца,
Ужива и бака.

Кад је дјеца сретну,
У руку је љубе,
А она се смеши:
- Хвала ти, голубе!

Јован Јовановић Змај

Допуни реченицу:

Јован Јовановић Змај у овој пјесми пјева о _____

146. Које особине баке пјесник истиче?

147. Препиши из пјесме „Стара бака“ ријечи којима пјесник описује физички изглед баке.

148. Споји линијама бројеве од 1 до 5 како би се означио редосљед којим пјесник говори о баки у пјесми „Стара бака“.

1.	згурила се бака
2.	ужива и бака
3.	увек има причу
4.	уживају деца
5.	у руку је љубе

149. Наведи врсте књижевних дјела.

150. Шта је бајка?

151. Допуни реченицу.

Поезија је _____

152. О чему говоре епске пјесме?

153. Заокружи слово испред реченице у којој нема правописних грешака.

- а) Посљедња клупа у учионици често се назива Магарећом клупом.
- б) Уживао сам док сам читао Ћопићеве „Магареће године“.
- в) Мој тата каже да је мој брат у Магарећим годинама.

154. Подвучи ријечи које су погрешно написане.

Нови град је познато мјесто у Републици српској.
Млади и стари приједорчани радо одлазе на Козару.

155. Исправи погрешно написане ријечи, а затим реченицу препиши правилно.

филип станује у улици српских владара, нина је у првомајској улици, а катарина има стан на тргу слободе.

156. Исправи погрешно написане ријечи у сљедећој реченици тако што ћеш је преписати правилно. Води рачуна о великом слову.

Данијел је завршио основну школу „вук стефановић карацић“ у козарској дубици.

157. Напиши назив школе у коју идеш.

158. У сљедећем тексту подвуци ријечи које треба написати великим почетним словом.

Пошто су нову годину провели у својој кући у улици кестенова, Мајини родитељи одлучили су да божић проведу код баке у семберији. Из источног сарајева повели су и свог пса микија.

159. Напиши правилно сљедећу реченицу.

анита чита часопис „школарац“, а маријана књигу „хајдук станко“.

160. Подвуци ријечи које су правилно написане.

генерација појени историа симпатија

161. У реченицама подвуци ријечи које нису правилно написане.

Који је резултат бијо на крају првог полувремена?
Моји родитељи су људи коима највише вјерујем.

162. У сљедећој реченици заокружи нетачно написане ријечи.

Води рачуна о писању слова ј.

На моим маицама насликани су шарени авијони.

163. У сваком пару ријечи подвуци по једну ријеч која је правилно написана. Води рачуна о писању слова ј.

био – бијо библиотека – библијотека бијоскоп – биоскоп

164. Прецртај погрешно написане датуме.

29. 11. 2016. 29. XI. 2016. 29. XI 2016. 29. 11 2016.

165. Напиши ријечима сљедеће бројеве.

30. _____ 17 _____
411 _____ 15. _____

166. Препиши сљедећу реченицу тако што ћеш глаголе из прошлог времена написати у будућем времену.

Марко је нашао ружу и поклонио је другарици.

167. Препиши сљедећу реченицу тако што ћеш подвучени глагог написати у садашњем и у будућем времену.

Кројач Стефан шио јој је је дивну хаљину.

168. Заокружи тачно или нетачно.

НЕ се пише спојено с глаголима (нечита, неучи...) тачно нетачно

НЕ се пише одвојено од именица (не пријатељ, не ред...) тачно нетачно

НЕ се пише спојено с придјевима (неискрена, невјеран...) тачно нетачно

169. Напиши правилно сљедећу реченицу.

Дјечакнезнадалијестеилинијесрећан.

170. Подвуци правилно написану реченицу. Води рачуна о писању ријечце ЛИ.

Дали су се обрадовали?
Јесте ли им ви рекли за излет?
Хоће мо ли скоро кренути?

171. Прецртај нетачно написане ријечи. Води рачуна о писању ријечце НЕ.

непливач	неплива	неће	непознат
не праведан	не зна	несрећа	не знање

172. Допуни реченице.

Туђе ријечи написане тачно онако како их је неко изговорио називамо _____.

Знаци којима се обиљежава нечији говор зову се _____.

173. Заокружи тачно или нетачно.

НЕ се пише спојено са именицама (нерадник, нерад...)	тачно	нетачно	
НЕ се пише одвојено од придјева (не уредна, не искрена...)	тачно	нетачно	
НЕ се пише спојено с глаголима (неумије, несхвата...)	тачно	нетачно	

174. Напиши скраћенице умјесто сљедећих ријечи.

година _____
број _____
на примјер _____
професор _____

175. Заокружи слово испред низа у којем су придјиви правилно написани. Води рачуна о писању великог слова.

- а) Ољин петров Нишки Њемачки
- б) Ољин Петров нишки њемачки
- в) Ољин Петров Нишки њемачки

176. Претвори неуправни говор у управни.

Мама је рекла Борису да купи сладолед од чоколаде.

177. На крају сваке реченице стави одговарајући реченични знак: • ! ?

Дјеца су посјетила болесног друга

Баш се лијепо проводимо у школи

Не газе траву у школском дворишту

Хоћете ли поново доћи у нашу школу

178. Подвучи реченицу у којој је употријебљен управни говор.

Та птица живи у жбуну и ниско лети. „Не, није грмуша“ осмјехну се планинац. Затим изађе.

179. Претвори управни говор у неуправни.

„Ја ћу купити чоколаду“, рече Марина.

180. У којој су реченици правилно написани знаци навода? Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) „Донеси ми књигу, рече Јелена Сањи, и новине за тату“.
- б) „Донеси ми књигу“, рече Јелена Сањи, „и новине за тату“.
- в) „Донеси ми књигу“, рече Јелена Сањи, и новине за тату.

181. Допуни реченицу.

Лирска пјесма говори о _____.

182. Испред сваке тачно написане реченице стави слово Т, испред нетачне слово Н.

☐	Данас немам времена за игру.
☐	Не знам ко је крив.
☐	Је ли смо за вријеме одмора.
☐	Нисам био јуче у школи.
☐	Несмијем да се кријем.

183. Глагол ПЈЕВАТИ напиши у сва три лица једнине и множине у перфекту.

ЈЕДНИНА	МНОЖИНА
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____

184. Пажљиво прочитај текст, па одговори на питање тако што ћеш заокружити слово испред тачног одговора.

„Ждребе нагло подиже главу, а прамен беле гриве, који му је висио на челу, залепрша на ветру. Дуги дрхтај пређе преко кратке длаке његовог неокаљаног плашта..., плашта белог као снег, од гриве до репа. Узнемирен и изненађен, коњић је подрхтавао на дугим ногама, витким као вретена. Али није бежао. Стајао је непомично пред дечаком. Погледи им се среташе. Фолков занесен осмех као да је опчинио младу плашљиву животињу. Ждребе је широм отворило своје благе и помало тужне очи!“

Наведени текст је одломак из лектире:

- а) „Капетан Џон Пиплфокс“ Душан Радовић
- б) „Бела грива“ Рене Гијо
- в) „Алиса у земљи чуда“ Луис Керол

185. Пажљиво прочитај текст и одговори на питање тако што ћеш заокружити слово испред тачног одговора.

„... Заљубио сам се у Персу, нашу комшику, јер она ми је била најближа. Перса је била пегава, носила је жуте чарапе и увек су јој биле искривљене штикле на ципелама. Док се нисам заљубио, нисам ни обраћао пажњу на њу, али од часа кад сам се заљубио, изгледала ми је божанствено лепа и довољно ми је било да је видим, ма и издалека, да видим само њене криве штикле, па да се одмах узбудим и похитам јој у сусрет, не бих ли што пре срео осмех на њеноме пегавоме лицу.“

„Прва љубав“ је одломак из аутобиографије коју је написао:

- а) Бранко Топић
- б) Алекса Шантић
- в) Бранислав Нушић

186. Тема ове приче је прва љубав. Наведи у којем је лицу испричана?

187. Пажљиво прочитај текст па допуни реченицу.

„...А он се сиромах стане правдати да није никоме ништа казао, али да је видео шта он има. Онда цар истргне сабљу да га посече, а он се препадне, па све по реду искаже како се земљи исповедао па како је сад на ономе месту нарасла зова, од које свака свирала издаје онаки глас. Онда цар седне с њим на кола, и пође на оно место да види је ли истина; кад тамо, али још само један прут нађу. Цар Тројан заповеди да се начини свирала од онога прута да види како ће свирати. Кад они начине свиралу и почну свирати, а свирка издаје глас:
— У цара Тројана козје уши!...“

Овај одломак текста је написан _____ језиком.

188. Заокружи слово испред израза у којем се јавља поређење.

- а) Кад на врби роди грожђе.
- б) Провео се као бос по трњу.
- в) Ко га не зна, скупо би га платио.

189. Који облик казивања запажаш у следећем тексту:

„Изнад чамца, над водом, дријемале су у ноћи погнуте врбе и њихова зелена коса спуштала се чак до површине ријеке. Свуда мир и тишина, само Сава једва чујно шумори. Прелијећу облаци и сваки час заклањају Мјесец.“

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) монолог
- б) дијалог
- в) описивање
- г) приповиједање

190. Напиши присвојне придјеве од ријечи.

Фоча _____ Бањалука _____
Зоран _____ Софија _____
Нушић _____ Рашка _____

191. Напиши ијекавски изговор следећих ријечи.

хлеб _____ бело _____ Месец _____

192. Испред сваке тачно написане ријечи упиши слово Т, а испред нетачне слово Н.

☐	Чешки
☐	драгичин
☐	Милићев
☐	добојски
☐	Карловачки
☐	Маглићев
☐	Петров

193. У сљедећој табели правилно напиши скраћенице.

ученик	други	килограм	доктор	улица	центиметар

194. Заокружи слово испред правилно написане реченице.

- а) Лука се игра с лоптом.
- б) Лука се игра лоптом.
- в) Лука се игра са лоптом.

195. Напиши по један примјер за три облика управног говора.

1. _____
2. _____
3. _____

196. Пажљиво прочитај пјесму и одговори на питања.

TREŠNJA U CVETU

Sva uzavrela,
I sva bela;
U njoj zuzori
Hiljadu pčela.
Zuzore, zuzore
Složno, živo;
Čitaju neko
Drevno štivo.
U miomirisu
Cvetnoga polja
Hiljadu pčela
Istu reč mrmlja.

Milovan Danajlić

Колико строфа има ова пјесма? _____
Колико свака строфа има стихова? _____

197. Пажљиво прочитај пјесму и одговори на питање.

СА РОДОМ САМ РАШЧИСТИО

Са родом сам рашчистио
Сазнао сам тајне ствари
Тата ме је измислио
Ал' не мари ал' не мари

Крио сам се у стомаку
Кад сам био сасвим мали
Беше лепо у стомаку
Док ме нису препознали

Отад више мира немам
Стрине ујне ах те жене
Таман хтедох да одремам
Да век мене изнад мене

Са родом сам раскрстио
Разумем се у те ствари
Знам ја добро где сам био
Ал' не мари ал' не мари
Рајко Петров Ного

Дјечак се прави одраслијим него што јест. Који стихови то потврђују?

198. Заокружи слово испред ријечи која има слично значење као подвучена ријеч.

Стари мачак куњао је покрај пећи.

- а) скитао
- б) дријемао
- в) ловио

199. У ком су лицу и броју подвучени глаголи у реченици?

Топи се снијег и расте трава по дворишту – долази прољеће.

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) 2. лице једнине
- б) 2. лице множине
- в) 3. лице множине
- г) 3. лице једнине

200. Одреди којој врсти припадају подвучени придјиви у реченици.

На сеоском вашару купили смо Милошевом млађем брату шећерну вуну и стаклене кликере.

Заокружи слово испред тачног одговора

- а) описни придјиви
- б) присвојни придјиви
- в) градивни придјиви

201. Подвуци предикат у сљедећој реченици.

Набујали потоци су потопили плодну равницу након обилних киша.

202. У datoј реченици, црвеном бојом подвуци субјекатски, а плавом предикатски скуп ријечи.

Мала сјеница је направила гнијездо на врх дрвета.

203. Дат у реченицу напиши као упитну у потврдном облику.

Јуче нисмо били код тетке у гостима.

204. Од сљедећих ријечи напиши реченице у будућем времену.

а) представа, **ићи**, позориште, поподне, гледати, и, у

б) **садити**, наше, код, куће, ружа

в) **брати**, слагати, воће, гајба, јесен, на, и, у

205. Од сљедећих именица и глагола изведи придјеве.

топлота _____ причати _____
дан _____ обувати се _____
дјечак _____ дијелити _____

**206. Допуни реченице тако да дате глаголе употребиш у прошлом времену.
дријемати, гледати, звонити, ући**

Моја другарица Маја _____ дјечији филм. Њена маца _____
на поду. _____ звоно на вратима. _____
њена другарица Тина.

207. Поред сваке тачно написане ријечи упиши слово Т, а поред нетачне слово Н.

Бугарски		Младенов	
маријанин		приједорски	
Мотајички		Душанов	

208. Подвуди ријечи у којима је погрешно написана ријечца НЕ, а затим их препиши правилно.

Рекао је да незна и да неће то радити. _____
Ја неволим не примјерено понашање. _____
Осјећао сам не мир и нелагоду. _____

209. Стави одговарајући знак интерпункције на крају датих реченица и одреди значење и облик.

РЕЧЕНИЦЕ	ЗНАЧЕЊЕ	ОБЛИК
Ирина, не долази		
Маја је у школи		
Лука, зашто касниш		

210. Заокружи глаголе:

пјевати, шума, осмијех, осмјехивати се, дјевојчица, пише

211. Сљедеће глаголе разврстај у табели: цртати, кувати, клечати, градити, стајати, мислити, ући, сијевати, свитати, учити, наоблачити се.

РАДЊА	СТАЊЕ	ЗБИВАЊЕ

212. Издвој придјеве па их разврстај на описне, градивне и присвојне: пространо двориште, дубоки бунар, танке гране, градски мост, школско двориште, дрвена кућа, пластично посуђе, сиво небо, мајчин поглед, сеоски пут, гвоздени прозор, Мајина свеска, црни коњ, комшијин пас, вунени шал,

а. описни придјеве – _____

б. градивни придјеве – _____

в. присвојни придјеве - _____

213. У сљедећим реченицама подвучи присвојне придјеве:

Јесењи дани су кишовити. Новембарске кише су досадне у градској средини. Најбоље је бити у топлом дому, гледати наше филмове и пити топли чај.

214. Допуни реченице тако да од властитих именица изведеш присвојне придјеве.

Прошли смо кроз _____ насеље. Носили смо _____
(Добој) (Бањалука)

новине. Поздравили смо _____ и _____ студенте.
(Београд) (Пожега)

Упознали смо _____ сестру.
(Марија)

215. У датом тексту пронађи и разврстај именице, глаголе и придјеве.

Лијепе боје јесени замијенила су хладна, магловита, децембарска јутра. Густе, сиви облаци су споро напуштали мало село. Врапци су били у сеоском дворишту. Мали, црвени носићи су приљубљени уз прозорско стакло. Мамине, вриједне руке мијесиле су хљеб. Ужурбани тата је чистио двориште брезовом метлом.

именице _____

глаголи _____

придјеве _____

Од датих именица изведи придјеве женског рода.

216. истина _____
туга _____

мрак _____
љепота _____

217. Смисли и напиши изјавну реченицу тако да употребиш ријечи небо – звијезде. У реченици употреби најмање три придјева.

218. Напиши одговарајући знак на крају реченица.

Машо, донеси ми свеску да видим оцјене
Сања, имаш ли за сутра задаћу
Нисам сигуран да ћу сутра ићи у град

219. Потврдне реченице напиши у одричном облику.

Сва дјеца воле да се играју у парку.

Ја волим јести чоколаду!

Мораш ли ти писати задаћу?

220. Заокружи слово испред правилно написане реченице.

- а) Ивана иде у школу „Доситеј Обрадовић“ на тргу Бранка Радичевића у Сарајеву.
- б) Ивана иде у Школу „Доситеј Обрадовић“ на Тргу Бранка Радичевића у Сарајеву.
- в) Ивана иде у школу „Доситеј Обрадовић“ на Тргу Бранка Радичевића у Сарајеву.

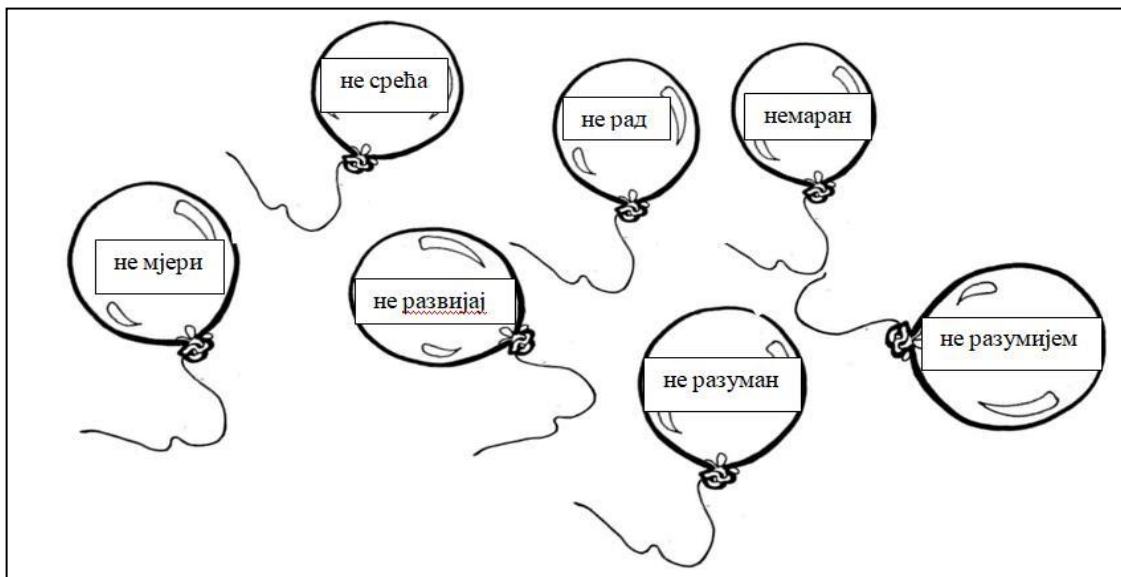
221. Дате ријечи напиши ијекавским изговором.

оцена _____ дете _____
веровати _____ вредан _____

222. Заокружи слово испред правилно написане реченице.

- а) Љетос смо били на Јадранском Мору у Херцег Новом, у Црној гори.
- б) Љетос смо били на Јадранском мору у Херцег Новом, у Црној Гори.
- в) Љетос смо били на Јадранском мору у Херцег Новом, у Црној гори.

223. Прецртај нетачно написане ријечи.

224. Заокружи слово Т поред тачне, а слово Н поред нетачно написане реченице.

- „ Дјецо, ко зна какве је боје вук?“ Т Н
 Ја први подигох руку. Т Н
 Ево га: „Бранко ће нам казати“, рекла је учитељица. Т Н

225. У реченицама одреди, а затим напиши субјекат и предикат.

РЕЧЕНИЦЕ	СУБЈЕКАТ	ПРЕДИКАТ
Мала Маша носи маци млијеко.		
На игралишту дјечаци играју фудбал.		

226. Напиши ријеч супротног значења.

гладан _____ лако _____
 брз _____ низак _____

227. Пронађи и заокружи описне придјеве.

уморан лијепа
 Мишина црна добра

228. У реченици одреди, а затим напиши субјекат, предикат и њихове додатке.

На пољима широм наше домовине сазријева жути јечам.

_____ _____ _____ _____
додатак субјекту субјекат предикат додатак предикату

229. Од заједничких именица изведи присвојни придјев.

ЗАЈЕДНИЧКА ИМЕНИЦА

ПРИСВОЈНИ ПРИДЈЕВ

длака пса

_____ длака

вода са минералима

_____ вода

грива коња

_____ грива

У реченици „Брзо пред мојим очима искрсну везан и брашњав дјед Симо.“, одреди и напиши субјекат, предикат и њихове додатке.

230.

Атрибут _____

Субјекат _____

Предикат _____

Прилошке одредбе _____

Заокружи слово испред правилно написане реченице.

231.

- а) Волим јести лесковачки роштиљ из лакташке ћевабџинице.
- б) Волим јести лесковачки роштиљ из Лакташке ћевабџинице.
- в) Волим јести Лесковачки роштиљ из Лакташке ћевабџинице.

232. У реченици „И кад су ми њедра већ била пуна, спустих се низ дебло и тек тада постадох свјестан шта сам учинио.“, ријеч ДЕБЛО значи (заокружи слово испред тачно написаног значења):

- а) дебело стабло дрвета без лишћа
- б) дебело стабло дрвета без грана
- в) дебело стабло дрвета без коријена

233. У тексту „Златно јагње“, описан је сусрет Светог Саве са животињом. Која је то животиња?

- а) пас б) коњ в) вук

234. Заокружи слово испред имена писца на кога се односе наведене реченице. Био је изузетно даровит писац који је дјечи поклонио бројне романи, збирке и пјесме. Многе генерације одрастале су уз његове књиге као што су: „Јежева кућица“, „Магареће године“, „Доживљаји мачка Тоше“, „Орлови рано лете“ итд.

- а) Душан Радовић б) Добрица Ерић в) Војислав Илић г) Бранко Ћопић

235. Сљедеће реченице:
Хладан као стијена. Окирио се као гора листом. Заруменио се као јабука. , представљају:

- а) народне пословице
б) народне изреке
в) народна поређења

236. Пажљиво прочитај почетне стихове пјесме „Јетрвица адамско колено“, па одговори на постављено питање.

Храни мајка два нејака сина
У зле дане, у године гладне,
кад је била понајскупља храна:
ока брашна тридест динара...“

Какав је овај текст?

- а) лирски б) епски в) драмски

237. Оставити у НАСЉЕДСТВО значи:

- а) завјештати б) намјештати в) освјештати

238. У сљедећем скупу ријечи подвуци оне ријечи у којима се глас (слово) Р понаша као самогласник:

ракија, породилиште, загрљај, урадити, брвнара, бојлер,
трње, завршити, брига

239. Напиши пет једносложних ријечи:

_____, _____, _____, _____, _____

240. Напиши пет ријечи које су састављене од два гласа (слова):

_____, _____, _____, _____, _____.

241. Препиши правилно:

СУНЦЕЈЕИСКОЧИЛОИЗНАДПЛАНИНЕКОЛИКОЈАЈАЈЕИСПАЛОИЗГНИЈЕ
ЗДНАСМИЈАНАЛИЦАСУСЕПОЈАВИЛАИЗАВЕЛИКОГПАРАВАНА

242. Напиши реченицу у којој ће предикат бити на почетку, а субјекат на крају реченице:

243. Састави реченице у којима ће ријеч „брзо“ имати службу:

а) атрибута _____

б) предиката _____

в) прилошке одредбе за начин: _____

244. Дате глаголе напиши у одговарајућем лицу и броју:

ГЛАГОЛ:	2. лице једнине	1. лице множине	3. лице множине
лупати			
пећи			
користити			
вући			

245. У реченицама подвуци све глаголске додатке и правилно их упиши у табелу:

- а) Сваког петка идемо у библиотеку.
- б) Уплашени мачак се спретно попео на таван.
- в) Данас смо срели друга код пекаре.
- г) Вријеме је споро пролазило.
- д) Јутрос су ласте весело дочекале прољеће.

Прилошка одредба за мјесто	Прилошка одредба за вријеме	Прилошка одредба за начин

246. Датим придјевима одреди род и број:

ПРИДЈЕВ	РОД	БРОЈ
Звјездано (небо)		
Уплашена (животиња)		
Мудре (суђаје)		
Насликан (врт)		

247. Од датих именица напиши глаголе и придјеве:

именица	глагол	придјев
ПЛАНИНА	_____	_____
ВИСИНА	_____	_____
СМИЈЕХ	_____	_____

248. Наведене именице правилно распореди у табели испод придјева који им одговарају:

ДИЈЕТЕ, МОМЦИ, ВИЛА, КЛУПКО, ПАРКОВИ, МАЧЕ, САОБРАЋАЈ, ПРИЧА, ЗВОНО, ЈАГОДА, ДРВОРЕД, ЖИВОТИЊА

ГРАДСКИ	ШУМСКА	МАЈИНО

Дат је текст:

249. Марљиве ученик чита занимљиве књигу коју је узео из школских библиотеке. Он је радознале читалац. У његовим соби је такође много интересантну књига.

Поштујући правила о слагању именица и придјева, препиши текст правилно:

250. Прочитај текст:

Драганина неуредна луткица је стајала на горњој старој полици. Пажљиво ју је узела и умила јој пошарано лице. Маминим чешљем је луткици направила модерну фризуру. Обукла јој је шарену хаљину и бијели сако. На ноге јој је обула црвене ципелице. Драгана се радовала што је лутка постала попут сестриних дугокосих барбика.

Пронађи и препиши:

Придјеви у мушком роду: _____

Придјеви у средњем роду: _____

Придјеви у женском роду: _____

251. Поред сваке ријечи напиши по двије ријечи различитог облика, а истог или сличног значења:

чинија, _____, _____

срећан, _____, _____

причати, _____, _____

марљив, _____, _____

кућа, _____, _____

паметан, _____, _____

252. Напиши умањено значење за ријечи:

пити- _____

грести - _____

глодати - _____

шетати - _____

скакати- _____

дријемати - _____

253. Прочитај наведене ријечи и напиши шта све оне могу значити:

лист - _____

глава - _____

лук - _____

страна - _____

254. Поред сваке именице напиши глагол који ће учинити да појам означен именицом добије људску особину:

шума- _____

сунце - _____

трава- _____

облак - _____

ријека - _____

јабука - _____

255. Поред сваке народне умотворине напиши њен назив:

- а) МИШ УЗ ПУШКУ, МИШ НИЗ ПУШКУ. _____
- б) ЦРВЕН ЈАРАЦ ПО КОШАРИ СКАЧЕ. _____
- в) НА ВРХ БРДА ВРБА МРДА. _____
- г) КО ДРУГОМ ЈАМУ КОПА, САМ У ЊУ УПАДА. _____
- д) БИЈЕЛЕ КОКЕ ИСПОД СТРЕХЕ ВИРЕ. _____
- ђ) ЛИЈЕПА РИЈЕЧ И ГВОЗДЕНА ВРАТА ОТВАРА. _____

256. Заокружи слова испред народних бајки:

- а) Башта сљезове боје
- б) Биберче
- в) Теслин мачак
- г) Босоноги и небо
- д) Крепао катао
- ђ) У цара Тројана козије уши
- е) Приче из давнина

257. Од датих именица напиши присвојне придјеве у мушком роду:

- вук - _____ мачка - _____
- Шумадија - _____ историја - _____
- Америка - _____ Бања Лука - _____

258. Напиши ријечи које значе:

- Музички инструмент који се наслони под браду: _____
- Превозно средство које вози пилот : _____
- Онај који припада свакоме : _____
- Онај који не припада никоме : _____
- Они који припадају мени: _____
- Разговор између два или више лица : _____
- Мала кутија : _____

259. Препиши правилно:

НЕДАМОНОШТОЈЕМОЈЕ

НЕЋУДАЧУЈЕМНИРИЈЕЧ

МИРКОНЕПИШЕПРАВИЛНО

МИСЛИМДАНЕМАМГРЕШАКА

260. Препиши правилно:

ЈЕСИЛИНЕЗАДОВОЉНА

ТРЕБАЛИТИПОМОЋ

МИСЛИМДАСУНАМДАЛИНЕКАКВЕНЕРАЗУМЉИВЕЗАДАТКЕ

261. Прецртај ријеч која се разликује по врсти од осталих:

ВОДА, МОРЕ, ОСТРВО, СЛАНО, ТАЛАС, ПЛИВАЧ, ЧАМАЦ

262. Повежи писца и његово дјело:

Војислав Илић

Алекса Шантић

Десанка Максимовић

Исидора Секулић

Скендер Куленовић

Вожња

Шаренка

Први снег

Позно јесење јутро

Неретва

Прочитај текст и одговори на питања:

263. Бака Мила има два сина, Андрију и Жељка. Старији син је Андрија. Она има и троје унучади: Јелену, Јовану и Миодрага. Андрија има двије ћерке. Жељко је ожењен Бранком.

а) Како се зову Андријине ћерке?

б) Како се зове Миодрагов тата?

в) Колико дјеце има Миодрагов тата?

г) Шта је Бранка Јелени?

264. Дате су именице мушког рода. Од њих направи именице женског рода:

сликар - _____ учитељ - _____
умјетник - _____ ветеринар - _____
пјесник - _____ зубар - _____

265. Подвуци уљеза у низу:

стриц	наставница	тренерка
отац	куварица	апотекарка
кројач	играчица	водителјка
тетак	играоница	продавачица

266. У којој реченици су сви глаголи употребљени у садашњем времену? (заокружи слово испред тачног одговора)

- а) „Птица је дуго цвркулала, а ми смо занесено слушали“, причао ми је брат.
б) „Дјед се храни рибом коју тетка припрема на безброј начина“, каже моја мама.
в) „Да пробамо поново! Сигурно је гладна, доћи ће!“, предложио сам ја.
г) „Бадићу још једанпут, за тебе! Мораће да загризе!“, рече ми дјед.

Пажљиво прочитај сљедећи одломак. Обрати пажњу на смисао подвучених ријечи:

267. Таман је хтио да батали ту дебелу књигу, јер је у њој било мало слика, али му око запне за страницу на којој су биле насликане разне птице.

Подвуци два израза која одговарају смислу подвучених ријечи у тексту:

ЗАПАЗИО ЈЕ, ПОЦИЈЕПАО ЈЕ, ЗАСУЗИО ЈЕ, ПРЕСКОЧИО ЈЕ,
УОЧИО ЈЕ, ОКРЕНУО ЈЕ

Сљедећи текст напиши у облику дијалога:

268. Пјесник је упитао дјечака и дјевојчицу да ли су знали да су се Мјесец и Сунце посвађали. Дјечак и дјевојчица су га зачуђено упитали шта је рекао. Он им је поновио да се Сунце посвађало са Мјесецом.

ПЈЕСНИК: _____

ДЈЕЧАК И ДЈЕВОЈЧИЦА: _____

ПЈЕСНИК: _____

На улазу у Земљу чуда, Алису је чекало сљедеће упутство:

Поједи колачић који се налази у стакленој кутији. Он ће ти помоћи да порастеш или да се смањиш.

269.

???

Ако послѣ тога порастеш, моћи ћеш да дохватиш кључ и откључаш врата.

У оба случаја моћи ћеш да уђеш у тајанствени врт.

Заокружи слово испред реченице која недостаје у упутству:

- а) Ако уђеш у тајанствени врт, сигурно ћеш да порастеш.
- б) Ако се послѣ тога смањиш, моћи ћеш да се провучеш испод врата.
- в) Ако поједеш колачић, нећеш моћи да уђеш у тајанствени врт.

270. Сљедеће ријечи које су написане екавским изговором, напиши ијекавским изговором:

РЕКА - _____

ЛЕК- _____

ЦРЕВО- _____

ПЕТЛИЋ- _____

271. У сљедећем тексту црвеном бојом напиши глас (слово) X тамо гдје недостаје:

Стадо испод раста да мало оданем, а кад се одмори скочи и увати јести љеб тако да нисам могао преданути.

272. У сљедећим реченицама једном линијом подвуци именице, двјема линијама подвуци глаголе а вијугавом линијом подвуци придјеве!

Кроз плаве облаке је загрмјело и муња је сјевнула преко великих крошњи дрвећа.
Несташна и пјегава дјевојчица је заспала на великом плавом тепиху.

273. Препиши наведену реченицу тако да ријечи које су подвучене буду у множини.

Прије неки дан из даљине је долетјела рода.

274. Препиши наведену реченицу тако да ријечи које су подвучене буду у једнини.

На зиду су и даље висиле слике.

275. У наведеној реченици подвуци једну именицу која је у једнини.

Шумске животиње припијале су се један уз другу испод старог храста.

276. Попуни табелу као што је започето.

Именице	Глаголи
	причати
игра	
	мислити
пролаз	

277. Уз сваки број напиши по једну именицу која је настала од њега.

десет _____

два _____

сто _____

278. Од подвучене именице, у првој реченици, изведи придјев и допуни наредну реченицу.

Људи су имали срце од камена.

Људи су имали _____ срце.

279. Кад Марко каже да је Филип увијек говорио ни по бабу ни по стричевима, то значи да је говорио:

- а) увјерљиво
- б) правично
- в) пристојно
- г) занимљиво

280. Споји писце и њихова дјела!

„Храбар дјечак“	Драган Кулиџан
„Сликарка зима“	Њемачка народна бајка
„Априлове шале“	Ахмет Хромаџић
„Три лептира“	Алекса Микић
„Песма за мамине очи“	Бранко Ћопић
„Ледена гора“	Мира Алечковић
„Месечев гост“	Десанка Максимовић
„Кад би мени дали“	Мирослав Антић
„Кад сам био велики“	Љубивоје Ршумовић
„Једног дана“	Брана Црнчевић

Литература

Агенција за предшколско, основно и средње образовање (2012). Стандарди ученичких постигнућа. *Босански/хрватски/српски језик - III разред*. Сарајево: Савјет министара, Аутор.

Вучковић, М. (1993). *Методика наставе српског језика и књижевности у млађим разредима основне школе за студенте Педагошке академије. (треће, преуређено издање)*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Гајић, М. (2009). Оцјењивање засновано на исходима учења. *Настава, научни, стручни и информативни часопис бр. 1–2*, стр. 287–292.

Гојков, Г. (2003). Докимологија. [Електронска верзија]. *Приручник*. (друго, измијењено издање). Вршац: Виша школа за образовање васпитача. Преузето 07.05.2012, са сајта <http://issuu.com/ema/docs/dokimologija>

Жежељ - Ралић, Р. (2008). *О језику - српски језик за четврти разред основне школе*. Београд: Клетт д.о.о.

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. (2013). *Збирка задатака из Српског језика, Математике и Природе и друштва за крај првог циклуса обавезног образовања*. Београд: Просветни преглед.

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања (н.д). *Тест за ученике 4. разреда основне школе Српски језик*. [Електронска верзија]. Република Србија: Министарство просвете, Аутор. Преузето 25.06.2016, са сајта <https://osboljevac.files.wordpress.com/2012/12/srpski-sve-sveske.pdf>

Јузбашевић, М. и Тркуља, Н. (2016). *Контролне вежбе са решењима за четврти разред основне школе прилагођене образовним стандардима*. Београд: Едука д.о.о.

Кадум, Б. С. и Брајковић, Д. (2007). Праћење, провјеравање и оцјењивање ученика у настави [Електронска верзија]. *Методици обзори 2*. Преузето 03.04.2012, са сајта hrcaak.srce.hr/file/30415

Ковачевић, М. и Тешановић, Д. (2014). *Српски језик и култура изражавања за 5. разред основне школе*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.

Коракшић, М. и Марковић, Г. (2010). *Контролне вежбе из српског језика за четврти разред основне школе. Пчелица 4*. Чачак: Светлост.

Маринковић, С. (2003). *Методика креативне наставе српског језика и књижевности*. Београд: Креативни центар.

Маринковић, С. и Марковић, С. (2006). *Читанка за четврти разред основне школе*. Београд: Креативни центар.

Маринковић, С. и Марковић, С. (2006). *Забавна граматика за четврти разред основне школе*. Београд: Креативни центар.

- Маринковић, С. (2008). *Забавна граматика за четврти разред основне школе*. Београд: Креативни центар.
- Марковић, С., Живковић, С., Делић Ј. и Станић, А. (2008). Радни листови за српски језик са задацима различитих ниво тежине. *Језичке школице 4*. Београд: Креативни центар.
- Министарство просвјете и културе Републике Српске и Републички педагошки завод Републике Српске. (2014). Наставни план и програм за основу школу. *Српски језик* (стр. 200 – 206). Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Рикало, М. и Делић, Ј. (2013). Контролне вежбе, српски језик за четврти разред основне школе. *Знам и умем*. Београд: Креативни центар.
- Савић, Б., Милатовић, В. и Ђаковић, П. (2013). *Читанка за 5. разред основне школе*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Савић, Б., Ђаковић, П. и Милатовић, В. (2013). *Наставни листови из српског језика за 5. разред основне школе*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Станковић, И., Милићевић, С. и Медић, С. (2010). *Моја вежбанка – Српски језика за IV разред*. Београд: VICTRIX.
- Тодоров, Н., Цветковић, С. и Плавшић, М. (2008). Трешња у цвету. *Читанка за 4. разред основне школе*. Београд: Едука д.о.о.
- Тодоров, Н., Зарупски, С. и Кеча, С. (2008). *Радна свеска Српски језик за 4. разред основне школе*. Београд: Едука д.о.о.
- Ћук, М. и Петровић - Периц, В. (2009). *Свет маште и знања - читанка за четврти разред основне школе са основним појмовима из књижевности, граматике и правописа*. Београд: Нова школа.
- Ћук, М. и Голубовић, Т. (2009). *Провери своје знање – српски језик за четврти разред основне школе*. Београд: Нова школа
- Ћук, М., Јефтић, З., Маринковић, М., Стефановић, Г., Милошевић, Б., Витановић, Г. и сарадници (2009). *Контролне вежбе за 4. разред*. Београд: Нова школа
- Цветковић, Б. М., и Првуловић, Б. (2008). *Поуке о језику за 4. разред основне школе*. Београд: Едука д.о.о
- Шубарић, С., Мишковић, З. и Лукић, И. (2007). *Ријеч по ријеч - радна свеска из матерњег језика за четврти разред деветогодишње основне школе*. Подгорица: Завод за уџбенике и наставна средства.